

ประโยชน์ ๑-๒
ปัญหา บาลีไวยากรณ์
สอบครั้งที่ ๒๖ วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๘

๑. คัพท์เช่นไร ชื่อว่าอาขยาต ฯ ในอาขยาตนั้นท่านประกอบด้วยอะไรบ้าง ฯ จงเขียนวิภาคติหมวดวิสัยเดียวกัน

๒. ในอาขยาตนั้น ท่านแบ่งกาลที่เป็นประชานและแบ่งกาลให้ลัทธิอยู่อย่างไรบ้าง ฯ (๒๕๖๔/๒)

๓. ว่าจาก คืออะไร ฯ แบ่งเป็นกี่อย่าง ฯ อะไรบ้าง ฯ และกลุ่มบุตรจะกำหนดเวลาจ้าได้เมื่อยังต้องอาศัยอยู่ในประเทศไทยเป็นเครื่องกำหนด ฯ (๒๕๖๑๔)

๔. จงตอบคำถามต่อไปนี้

ก. บุรุษในอาขยาต มีเท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ

ข. กิริยาคัพท์ได ชื่อเหตุกัตตุวاجก ฯ และมีอุทาหรณ์ว่าอย่างไร ฯ (๒๕๖๔)

๕. กิริยากิตก์ คือ คุตูโโต, ปคคุยห แปลว่าอย่างไร ฯ สำเร็จรูปมาจากการอะไร ฯ จงเขียนคำแปลรูปวิเคราะห์ต่อไปนี้ พร้อมทั้งบอกรูป สาชนะ และปัจจัยมาด้วย

ก. เนตพุพนธิ เนയุย ฯ

ข. สรติ เอตายาติ สติ ฯ

ค. กุชชัณติ สีเลนาติ โගโน ฯ (๒๕๖๑๒)

๖. ในกิริยากิตก์ แบ่งกาลไว้เท่าไร ฯ อะไรไดบ้าง ฯ ภมุกการ ลงปัจจัยอะไร ฯ เป็นรูปและสาชนะอะไร ฯ จงเขียนรูปวิเคราะห์มาดู ฯ (๒๕๖๔/๒)

๗. คัพท์เช่นไร ชื่อว่าก้มสาชนะ ฯ และก้มสาชนะนั้น ท่านบัญญัติให้แปลว่าอย่างไร ฯ กิริยากิตก์ คือ ชินโน, อารุยห แปลว่าอย่างไร ฯ สำเร็จรูปมาจากการอะไร ฯ (๒๕๖๔/๒)

๘. กิริยากิตก์ คือ วตุตพุ, รุโน แปลว่าอย่างไร ฯ สำเร็จรูปมาจากการอะไร ฯ จงเขียนคำแปลรูปวิเคราะห์ต่อไปนี้ พร้อมทั้งบอกรูป สาชนะ และปัจจัยมาด้วย

ก. สุเขน ภริยตติ สุกโร ฯ

ข. หิตัม กritoตติ หิตกุกโร ฯ

ค. ทุลลติ เตนาติ โถส ฯ (๒๕๖๔)

ให้เวลา ๓ ชั่วโมง.

ประโยชน์ ๑-๒
เฉลย บาลีไวยากรณ์
สอบครั้งที่ ๒๖ วันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๘

๑. **ตอบ** คำพทกคือการที่มีความทำ เป็นต้นว่า ยืน เดิน นั่ง นอน กิน ดื่ม ทำ พูด คิด ซึ่งอ่าว อาชญาต ฯ ในอาชญาตนั้น ท่านประกอบด้วย วิภัตติ การ บท วจนะ บุรุษ ชาตุ วาจก ปัจจัย ฯ ได้เขียนวิภัตติหมวดวิภัตติ เฉพาะฝ่ายปรัชลามาดังนี้

ปรสุสปห		
	เอกสาร.	พหุ.
บ.	สุสติ	สุสหติ
ม.	สุสติ	สุสต
ธ.	สุสามิ	สุสาม

๒. **ตอบ** ในอาชญาตนั้น แบ่งออกที่เป็นประชานได้ ๓ การ คือ การที่เกิดขึ้นจำเพาะข้างหน้า เรียกว่า ปัจจุบันการ ๑ การที่ล่วงแล้ว เรียกว่า ออดีตกาล ๑ การที่ยังไม่มากถึง เรียกว่า อนาคตการ ๑ การทั้ง ๓ นั้น ท่านแบ่งให้ลักษณะของอุบัติเหตุ ดังนี้ ปัจจุบันการ จัดเป็น ๓ คือ ปัจจุบันแท้ ๑ ปัจจุบันใกล้อดีต ๑ ปัจจุบันใกล้ออนาคต ๑ ออดีตกาล จัดเป็น ๓ คือ ล่วงแล้วไม่มีกำหนด ๑ ล่วงแล้ววันนี้ ๑ ล่วงแล้ววันนี้ ๑ อนาคตการ จัดเป็น ๒ คือ อนาคตของปัจจุบัน ๑ อนาคตของออดีต ๑ อนาคตของปัจจุบัน ๑ อนาคตของอุดีต ๑

๓. **ตอบ** วาจก คือ กิริยาคัพท์ที่ประกอบด้วยวิภัตติ การ บท วจนะ บุรุษ ชาตุ คือกล่าวบทที่เป็นประชานของ กิริยา ฯ (วาจนั้น) แบ่งเป็น ๔ อย่าง คือ กัตตุวาจก ๑ กัมมavaจก ๑ ภาavaจก ๑ เหตุกัตตุวาจก ๑ เหตุ กัมมavaจก ๑ กลุบูตรจะกำหนดวาจกได้เม่นยำต้องอาศัยปัจจัยเป็นเครื่องกำหนด ฯ

๔. **ตอบ** ได้ตอบคำถาม ดังต่อไปนี้
ก. บุรุษในอาชญาต มี ๓ คือ บุรุษบุรุษ ๑ มารยมบุรุษ ๑ อุตตามบุรุษ ๑
ข. กิริยาคัพท์ไดกล่าวผู้ใช้ให้คนอื่นทำ คือแสดงว่าเป็นกิริยาของผู้ใช้ให้คนอื่นทำนั้น กิริยาคัพท์ นั้น ชื่อเหตุกัตตุวาจก ฯ มีอุทาหรณ์ว่า สามิโก สูห์ โวหัน ปาเจติ นาย ยัง (หรือใช้)พ่อครัว ให้ หุงอยู่ ชึงข้าวสุก ฯ

๕. **ตอบ** คุตโต แปลว่า อันเข้าคุ้มครองแล้ว ฯ สำเร็จรูปมาจาก คุปุ ชาตุ ในความคุ้มครอง ๗ ปัจจัย ชาตุมี บุ เป็นที่สุด เอกาที่สุดชาตุเป็น ๗ ลง สิ ปัญมาวิภัตติ ปุ่งลิงค์ ฯ

บคุคุณ แปลว่า ประคงแล้ว ๆ สำเร็จรูปมาจาก ป บทหน้า, คห ชาตุ ในความประคง, ตุนາที ปัจจัย คือ ตุน ตัว ตัวน, ชาตมี หุ เป็นที่สุดอยู่หน้า แปลง ย กับที่สุดชาตุ เป็น ยุห ๆ ได้เขียนคำแปลรูปวิเคราะห์ดังต่อไปนี้ พร้อมทั้งบอกรูป สาระ และปัจจัยมาดังนี้

ก. เนตพุนดติ เนยุย

(ลิงได) อันเข้าพึงนำไป เหตุนั้น (ลิงนั้น) ชื่อว่าอันเข้าพึงนำไป,
เป็นก้มมรูป ก้มมสาระ, ณุย ปัจจัย ๆ

ก. สตติ เอตายาติ สตติ

(ชน) ย่อมระลึก (ด้วยธรรมชาติ) นั้น เหตุนั้น (ธรรมชาตินั้น) ชื่อว่าเป็นเหตุรุลึก (แห่งชน),
เป็นกัตตุรูป กรณสาระ, ติ ปัจจัย ๆ

ก. กุชุณติ สีเลนาติ โภโน

(ผู้ได) ย่อมໂกรธ ໂດຍປກຕ ແຫຼຸນ້ນ (ผู้นั้น) ชื่อว่าຜູ້ໂกรທໄດຍປກຕ,
เป็นกัตตุรูป กັດສານະ ລົງໃນອວຣາແໜ່ງຕໍສລືລະ, ყຸ ปัจจัย ๆ

๖. **ตอบ** ในกรณียากิຕົກ ແປ່ງກາລທີ່ເປັນປະຫານໄວ້ ແ ຄືວ ປັຈຈຸບັນກາລ ອ ອົດິຕກາລ ອ ທ

ກາລທີ່ ແ ນັ້ນ ແປ່ງໃຫ້ລະເອີຍດອກອົກອີກດັ່ງນີ້

ປັຈຈຸບັນກາລ ຈັດເປັນ ແ ຄືວ ປັຈຈຸບັນແກ້ ອ ປັຈຈຸບັນໄກລວ້ອນາຄາຕ ອ ທ

ອົດິຕກາລ ຈັດເປັນ ແ ຄືວ ລ່ວງແລ້ວ ອ ລ່ວງແລ້ວເສົ່ງ ອ ທ

ກມຸນກາໂຮ ລົງ ຕ ປັຈຈັຍ, ເປັນກັດຕຸຮູບ ກັດຕຸສານະ ແ ວິເຄຣະທົ່ວ່າ

ກມຸນໆ ກໂຮຕ ກມຸນກາໂຮ ທ

๗. **ตอบ** ຜູ້ທຳ ທ ຜຶ່ງລົງໄດ ຄັພທີ່ເປັນຂໍອຂອງລົງນັ້ນ ເປັນຕົ້ນວ່າ ປີໂຍ ເປັນທີ່ຮັກ, ຮໂສ ວິລັຍເປັນທີ່ຍິນດີ ກົດິ ຄັພທີ່ ທີ່ເປັນຂໍອຂອງລົງຂອງທີ່ເຂາທຳ ເປັນຕົ້ນວ່າ ກິຈຸດ ກຣມອັນເຂົາພຶກທຳ, ທານ ລົງຂອງອັນເຂົາພຶກທຳ ກົດິ ຜຶ່ງກົມມສານ ນະ ທ

ກົມມສານນັ້ນ ທ່ານບັງຄູ້ຕີເຫັນປົວຢ່າງນີ້ ຄືວ

ທີ່ເປັນກັດຕຸຮູບ ແປ່ງວ່າ “ເປັນທີ່.....”

ທີ່ເປັນກົມມຮູບ ແປ່ງວ່າ “ເປັນທີ່ອັນເຂາ.....” ທ

ຊີ່ໂນ ແປ່ງວ່າ ແກ່ແລ້ວ ພ ສຳເຈົ້າ ຢົມມາຈາກ ຊີ່ຣ ອາຕ ໃນຄວາມຄໍາຄ່າ, ຕ ປັຈຈັຍ, ດາຕມີ ຮ ເປັນທີ່ສຸດ ອູ່ທີ່ ແປ່ງ ຕ ເປັນ ຕ ເປັນ ຕ ເປັນ ແລ້ວລົບທີ່ສຸດชาຕ ລ ສ ປ ປຸມາວິກັຕຕ ທ

ອາຮຸຍຸ່ນ ແປ່ງວ່າ ຂຶ້ນແລ້ວ ພ ສຳເຈົ້າ ຢົມມາຈາກ ອາ ບັທັນ້າ, ຮຸ່ທ ອາຕ ໃນຄວາມຂຶ້ນ, ຕຸນາທີ ປັຈຈັຍ ຄືວ ຕຸນ ຕຸວາ ຕຸວາ ມື້ອຸປະດູອູ່ທີ່ ແປ່ງປັຈຈັຍທີ່ ຕ ເປັນ ຍ ດາຕມີ ອ ເປັນທີ່ສຸດອູ່ທີ່ ແປ່ງ ຍ ກັບທີ່ສຸດชาຕ ເປັນ ຍຸ່ທ

ທີ່ ທ

๘. **ตอบ** ວຕຸຕພິພ ແປ່ງວ່າ ອັນເຂົາພຶກລ່າວ ພ ສຳເຈົ້າ ຢົມມາຈາກ ວຖ ອາຕ ໃນຄວາມກລ່າວ, ຕພິພ ປັຈຈັຍ, ເອ ທ ເປັນ ຕ ທ

ຮຸ່ໂນ ແປ່ງວ່າ ຮັ້ງທີ່ແລ້ວ ພ ສຳເຈົ້າ ຢົມມາຈາກ ຮຸ່ທ ອາຕ ໃນຄວາມຮັ້ງທີ່, ຕ ປັຈຈັຍ, ດາຕມີ ອ ເປັນທີ່ສຸດ ອູ່ທີ່ ແປ່ງ ຕ ເປັນ ຕ ເປັນ ຕ ເປັນ ຕ ເປັນ ແລ້ວລົບທີ່ສຸດชาຕ ທ

ໄດ້ເຂົ້າພຶກທີ່ ແປ່ງວ່າ ພ ສຳເຈົ້າ ຢົມມາຈາກ ສານະ ແປ່ງປັຈຈັຍມາດັ່ງນີ້

ก. สุขน ภริยตีติ สุกTro

(ผู้ใด) อันขาเลี้ยงได้โดยง่าย เหตุนั้น (ผู้นั้น) ซึ่ว่าอันขาเลี้ยงได้โดยง่าย,
เป็นก้มมรูป ก้มมานะ, ๑ ปัจจัย ๆ

ข. หิต ගිරිති හිටගුලි

(ผู้ใด) ย่อมทำ ซึ่งประโยชน์เกือกнул เหตุนั้น (ผู้นั้น) ซึ่ว่าผู้ทำซึ่งประโยชน์เกือกнул,
เป็นกัตตุรูป ก้มมานะ, ๐ ปัจจัย ๆ

ค. ත්‍යස්ථි තෙනති තොස

(ชน) ย่อมประทุษร้าย (ด้วยกิเลส) นั้น เหตุนั้น (กิเลสนั้น) ซึ่ว่าเป็นเหตุประทุษร้าย (แห่งชน),
เป็นกัตตุรูป กรณ์มาณะ, ၈ ปัจจัย ๆ

ให้เวลา ๓ ชั่วโมง.

ข้อแนะนำการตอบปัญหา

ในการเฉลยปัญหาไวยากรณ์นี้ ผู้เฉลยเลือกใช้รูปแบบ “การตอบแบบหวานคำถาม” กล่าวคือ การนำข้อความในคำถามมาเรียบเรียงเป็นประโยชน์คำตอบที่สมบูรณ์ เพื่อให้นักเรียนคุ้นเคยกับการเขียนตอบที่ชัดเจน สุภาพ และลดความผิดพลาดในการลือความหมาย ซึ่งเป็นรูปแบบที่นิยมใช้ในการสอบวัดผลธรรม-บาลี สนามหลวง โดยมีหลักการจำง่าย ๆ คือ “ถามอย่างไร ตอบอย่างนั้น” และเมื่อถาม “จะ...” ให้ตอบ “ได้...”

ทั้งนี้ ไม่ควรใช้รูปแบบการตอบแบบเจาะจง (ตอบล้วน) เพราะจะทำให้คำตอบดูหัวน ไม่สุภาพ และลือความหมายไม่ชัดเจนว่ากำลังตอบในประเด็นใด ซึ่งอาจสร้างความลำบากให้แก่กรรมการในการพิจารณา คะแนนได้